

Woordenschat

Twintig nieuwe woorden

In 2014 nam Van Dale meer dan honderd nieuwe woorden op in het woordenboek. In deze les kijken de kinderen naar twintig van deze woorden. Wat betekenen ze? En kunnen de kinderen eigen woorden bedenken die ze in 2015 willen introduceren? Een les vol nieuwe woorden.

Tijdsduur

30 minuten

Doel

- De kinderen ontdekken dat woorden tijdgebonden zijn.
- Ze leren dat ze de woorden moeten opdelen en moeten kijken of ze de betekenis van een deel van die woorden kennen. Zo kunnen ze de betekenis van het hele woord mogelijk achterhalen.
- Ze oefenen met het zoeken in het woordenboek.

Materiaal

- Werkblad 'Twintig nieuwe woorden'.
- Woordenboek.

Vorbereiding

- Bekijk de twintig nieuwe woorden uit 2014 die in deze les centraal staan (zie werkblad).
- Bekijk de pdf's voor het digibord die bij deze les horen.

Lesverloop

Laat de eerste pdf bij deze les op het digibord zien. Vraag: *Wie kent deze woorden?* Ga nog niet in op de betekenis van de woorden. Dat komt dadelijk.

Vertel dat het nieuwe woorden zijn uit 2014. Vertel dat er per jaar ongeveer tweeduizend nieuwe woorden bij komen!

Vraag: *Wat voor woorden zouden dat zijn?*

Vertel dat het woorden zijn die jongeren gebruiken, woorden die bij een nieuwe activiteit of uitvinding horen, maar ook woorden die mensen bedenken om iets uit te leggen en waar ze vinden dat nog geen goed woord voor is.

Speel hierna het woordenboekspel met de eerste vier nieuwe woorden.

Start het spel met de tweede pagina van de pdf en laat de kinderen kiezen welke betekenis zij denken dat de juiste is. Ze kunnen het goede antwoord aankruisen op het werkblad.

Bespreek de antwoorden met de kinderen. Welke hebben ze gekozen en waarom? Is het de kinderen opgevallen dat het allemaal samenstellingen zijn van twee woorden? Benoem de twee woorden eventueel nog even.

Vertel dat je bij een samenstelling vaak aan het ene deel van het woord kunt raden wat de betekenis van het hele woord zou kunnen zijn.

Bespreek de goede antwoorden van opdracht 1 (zie bij antwoorden).

Vraag hoeveel woorden de kinderen goed hadden.

Vertel dat de kinderen nu op het werkblad gaan kijken naar 16 andere nieuwe woorden uit 2014. Ze bedenken wat de betekenis van zes andere woorden zou kunnen zijn, gebruiken tien nieuwe woorden in een zin en bedenken als ze tijd hebben zelf nog een nieuw woord.

Besprek eventueel samen nog het rabarberspel. De bedoeling is dat de kinderen een zin met een van de woorden uit het woordenboekje op het werkblad maken. Zeg: *Bijvoorbeeld: Ik vind de minister maar een RABARBER want hij gaat te makkelijk met de mening van zijn partij mee.*
 Vraag: *Welk woord zal hierbij horen? Welke zinnen kunnen jullie bedenken? Speel het spel samen met je groepje.*

Besprek na afloop de twintig nieuwe woorden van 2014. Wat vinden de kinderen de drie leukste woorden?

Antwoorden werkblad

Opdracht 1

Vatbom

- Bom die niet te vatten is.
- Bom in een olievat.
- Bom die snel vlam vat.

Stemfie

- Selfie die de partij laat zien waarop je stemt.
- Een geluidselfie van je stem.
- Een selfie die je maakt als je stemt.

Martelhak

- Hak van je schoen gebruiken als wapen.
- Hakmes om iemand pijn te doen.
- Pijnlijke schoenen met hoge hakken.

Slodderwetenschap

- Slordige wetenschap
- Wetenschap waarbij de onderzoeksresultaten niet echt zijn.
- Wetenschap van slodderige kleding.

Opdracht 2

apenstaartgeneratie - Generatie die geboren is tussen 1990 en 2005 en die opgegroeid is met moderne communicatiemiddelen, zoals e-mail, waarin het apenstaartje een grote rol speelt.

faalkosten - Kosten die ontstaan doordat er een fout wordt gemaakt (falen).

retourpinnen - Geld terugkrijgen zonder contanten.

zesjesklant - Iemand die altijd zesjes haalt en niet beter zijn best doet om een hoger cijfer te halen.

smaakaccent - Een bijzondere smaak toevoegen aan een gerecht.